

"TIJD-SCHRIFT" van de Historische Vereniging Vlaardingen.
Leden en donateurs van de H.V.V. ontvangen
nummer 2 TIJD-SCHRIFT gratis. Losse nummers: f 1.-- per afl.
november 1969 Redactie: J.M. den Draak en P.J. Westerdijk
Correspondentieadres: Veerplein 27, Vlaardingen

dagelijks bestuur Historische Vereniging Vlaardingen:
G. Geluk, Mozartlaan 27, tel. 34.57.62 of 34.79.55 voorz.
J.M. den Draak, Hofsingel 26, tel. 34.37.60 of 34.11.69 secr.
Ph.C. van der Hoeven, van Baerlestraat 163, tel. 34.90.48,
penningmeester en ledenadministrateur.
giro 75 09 78 t.n.v. Penningm. Hist. Veren. Vlaardingen

Het bestuur nodigt de leden uit tot het bijwonen van de
NAJAARVERGADERING op VRIJDAG 14 NOVEMBER,
om 20.00 uur in de bovenzaal van Triangel, Fransenstraat

A G E N D A

1. korte huishoudelijke vergadering met de volgende punten:
  - a. opening van de vergadering
  - b. notulen van de op 10 juni 1969 gehouden ledenvergadering
  - c. voorstel van het bestuur om de contributie van de Historische Vereniging Vlaardingen voor 1970 vast te stellen op f 10.-- en voor het lidmaatschap van de Vlaardingse Vereniging, gecombineerd met dat van de Historische Vereniging Zuid-Holland op f 22.-- (zie onderstaande toelichting.)
  - d. rondvraag
2. causerie van Dr. J.W. OERLEMANS over "DE TOEPASBAARHEID VAN DE GESCHIEDENIS".
3. pauze.
Tijdens deze pauze kunnen de leden kennisnemen van de resultaten van de Fotowerkgroep van de Vereniging.
4. gelegenheid tot discussie met Dr. Oerlemans over diens inleiding.
5. sluiting.

TOELICHTING bij het onder 1c genoemde bestuursvoorstel:

De toenemende activiteiten van de Vereniging en de verzorging van TIJD-SCHRIFT leiden tot hogere verenigingskosten. De verhoging van f 8.-- naar f 10.-- draagt daar slechts gedeeltelijk aan bij. Voor het tekort dat onze begroting vertoont is een gemeentelijke culturele subsidie aangevraagd.

Ten aanzien van de contributie voor het gecombineerde lidmaatschap (Vlaardingen plus Prov. Veren. Zuid-Holl.) zij opgemerkt dat we aanvankelijk een uitzonderlijk lage contributie-afdracht genoten. Nu wij het "couveuse-stadium" achter de rug hebben is het redelijk dat de volwaardige leden van de prov. vereniging de volle contributie betalen die voor het gecombineerde lidmaatschap is vastgesteld. Die bedraagt thans f 12.-- (toch nog f 3.-- lager dan voor hen die geen lid zijn van een plaatselijke vereniging!). Tezamen met onze eigen jaarcontributie kost het gecombineerde lidmaatschap dus f 10.-- + f 12.-- = f 22.--

WILT U DOOR MIDDEL VAN DE IN DIT NUMMER AANWEZIG STROOK LATEN WETEN VOOR WELKE LIDMAATSCHAPPEN WIJ U IN 1970 INSCHRIJVEN?

Van wie geen bericht ontvangen wordt neemt het bestuur aan dat hij/zij alléén lid van de Historische Vereniging Vlaardingen geacht wenst te zijn.

N.B.

Gezien het belangwekkende onderwerp van Dr. Oerlemans zijn introducees op deze avond hartelijk welkom!

DE VLAARDINGSE KLEDERDRACHT.

Velen zullen bij de aanduiding "vlaardingse klederdracht" denken aan de laatste inwonsters van Vlaardingen die deze dracht droegen. Wie kende niet "vrouw Plokker", "vrouw Hoogenboom" en "vrouw Bendervoet". Ze waren zelfs op menige film te zien. Evenwel: in 1950 was deze kleding al een bezienswaardigheid geworden.

Toch representeerde de kleding van deze laatsten niet meer de echte, levende vlaardingse dracht. Immers, na het tijdvak 1915-1920 zijn geen jonge vrouwen deze meer gaan dragen. Als gevolg daarvan konden nieuwe stijlelementen (nieuwe "mode") hun invloed niet meer doen gelden. Bovendien: veel van de oudere vrouwen hadden hun man verloren en droegen dus vele jaren lang rouwkleding. Daarnaast hadden de meest progressieven de dracht al nooit meer aangetrokken of hadden deze - na ze enige jaren gedragen te hebben - afgelegd.

Uit een landelijk onderzoek in 1916 was gebleken dat zelfs al omstreeks 1890-1900 de vlaardingse dracht nauwelijks meer aan jonge meisjes te dragen werd gegeven.

Als we daarentegen foto's of prenten uit 1850-1870 bekijken zien we dan ook een fleuriger straatbeeld dan wij ons er nu van voorstellen: licht blauwe, hel groene en creme kleurige jassen en bonte zijden schorten werden tijdens het uitgaan gedragen. In huis werd uiteraard een "degelijker" kleding gedragen. Dat is te begrijpen wanneer men bedenkt dat het wassen en strijken van een "jak" bepaald geen sinecure was.

De ontwikkeling van de vlaardingse dracht zal wel stammen uit de algemene zuid-hollandse dracht; benamingen van oude vlaardingse kledingstukken vinden we immers nu nog terug in andere hollandse plaatsen. Pas later zijn door isolatie van verschillende plaatsen speciale onderdelen ontstaan waardoor de onderscheiden drachten omstreeks 1900 zo verschillend waren.

In de grote steden werden de klederdrachten door de invoering van confectiekleding vrij snel verdrongen, iets wat in Vlaardingen eerst aan het eind van de vorige eeuw gebeurde.

In 1875 schrijft A.W. van Megen nog over Vlaardingen: "De klederdracht van de burgerklasse is zeer eigenaardig. Het hoofd is versierd met het oorijzer, meestal van zilver en vrij breed. Aan dit oorijzer zijn bevestigd "krullen" van goud of verguld zilver en dit hoofdsieraad wordt gedragen onder een muts van kantwerk of gewerkte tule.

Op zon- en feestdagen wordt aan deze krullen nog een sierraad gedragen, de z.g. "bellen" of "hangers" en daarbij worden dan ook nog gouden naalden gestoken.

Om de hals dragen deze vrouwen gemeenlijk bloedkoraal tot een halsketting geregen van 3 of 4 strengen, met een gouden slot. Haar verdere kleding bestaat uit het Hollandse jak en rok van weinig bevallige vorm (onderstreping van mij. J.A.)

Evenwel, al is dit costume meer eigenaardig dan bevallig, zij die dit dragen hebben meermalen de aandacht getrokken om haren schouderbouw en frissche gezondheid die hare type kenmerkt".

Zo, daar kunnen we het dan weer mee doen!

Over de vlaardingse klederdracht is zeer weinig gepubliceerd en als gevolg van haar "dood" in + 1900 wordt zij in geschriften van na de eeuwwisseling ook niet meer genoemd. Voor zover mij bekend heeft zelfs de heer M.C. Sigal er nooit over geschreven. Dit gebrek aan informatie is nu wel erg spijtig. Hoe komen we nu te weten wie deze drachten maakte en van welke stof? Wie verkocht de noodzakelijke stoffen en wie de bijpassende schoenen? Wie maakte de mutsen en wie waste ze?

Deze en nog veel meer andere vragen houden ons bezig en vragen om een

antwoord.

Het Gemeente-archief zowel als het Museum voor de Nederlandse Zeevisserij beschikken wel over wat onderdelen van de vlaardingse dracht, doch ze zijn onvolledig. Zo ontbreekt er bijvoorbeeld de onderkleding.

De Historische Veren. Vlaardingen wil graag de beschrijving bevorderen van het tot nu toe bekende en bewaarde.

Het bestuur zoekt daarom langs deze weg contact met een ieder die

a. belangstelling heeft voor de vlaardingse klederdracht

b. hierover iets kan vertellen

c. mogelijk kan helpen bij het restaureren of wassen van kledingstukken

d. bepaalde onderdelen heeft aan te bieden of bekend is met mensen die nog vlaardingse klederdrachten in bezit hebben.

Meldt u bij J. Anderson, Kethelweg 50, telefoon 343843

J.A.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

STEENHUIZEN.

De laatste jaren zijn er in de omgeving van Vlaardingen verscheidene middeleeuwse kastelen opgegraven: Holy, Steenhuizen en de Joffer Aechtewoning. Eigenlijk is het woord kasteel hier een veel te sterke benaming voor deze huizen van een edelman. Men kan het beter versterkte hofsteden noemen.

De hofstede Steenhuizen heeft gestaan aan de voormalige Kethelweg, op de plaats waar enkele jaren geleden nog de boerderij van D. Oosthoek stond en welke ook de naam "Steenhuizen" droeg.

Men weet niet precies wanneer Steenhuizen gebouwd is, maar naar aanleiding van de archeologische vondsten dateert men het uit het eind van de dertiende eeuw. In die tijd droeg het de naam "Steenhuizen" nog niet, hoewel in 1317 de naam "stienhuys" voorkomt. "Stienhuys" werd toen alleen gebruikt om aan te duiden dat het gebouw uit stenen was opgetrokken, in tegenstelling tot de andere gebouwen, die meestal van hout waren. (Een uitzondering daarop vormden de kerken en kloosters).

Vóór de opgraving was er al veel bekend over Steenhuizen. Men vindt er gegevens over in verschillende archieven. Ook enkele schrijvers hebben er melding van gemaakt. Een paar achttiende-eeuwse afbeeldingen laten zien hoe het eens is geweest.

In 1965 werd Steenhuizen onder leiding van de heer C. Hoek blootgelegd. Nu kreeg men de kans iets meer te weten te komen over het oudste gedeelte.

Steenhuizen bestond in de veertiende eeuw uit een stenen toren (donjon genaamd), een stenen huis en een boerderij. Alle gebouwen waren door een gracht omringd.

De onderbouw van de donjon had een afmeting van acht bij acht meter, terwijl de muren een dikte hadden van 1.45 m. Het geheel was opgetrokken van baksteen.

Tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten werd Steenhuizen gesloopt: de toenmalige eigenaar, Willem van Duvenvoerde, was een der voormannen van de Hoekse partij. In 1351 leed de Hoekse partij een grote nederlaag met het gevolg dat de Hoeksen uit Holland werden verbannen en hun bezittingen verbeurd verklaard. Datzelfde jaar werd Steenhuizen tot op het maaiveld afgebroken. Na het overlijden van Willem van Duvenvoerde (1353) werden zijn bezittingen, waaronder voormalig Steenhuizen, aan zijn erfgenamen gegeven.

De daarna gebouwde boerderij brandde waarschijnlijk in 1574 af, in hetzelfde jaar waarin ook de stad Vlaardingen, alsmede Holy en de Joffer Aechtewoning door brand verwoest werden.

De fundering van de boerderij, die men kort na de brand herbouwd heeft, is eveneens teruggevonden.

Aan het eind van de zestiende of in het begin van de zeventiende eeuw

werd op de fundering van de donjon een huis gebouwd van ijsselsteen, de oude bakstenen werden gebruikt voor de binnenplaats. Op een achttiende-eeuwse kaart van Delfland door Krukius staan dit huis en de boerderij getekend. De tekening van A. Rademaker uit 1717 vertoont bij de oprijlaan van het huis ook nog een poortgebouwtje. Aan het eind van de achttiende eeuw verkeerde het huis in een vervallen staat en in 1801 werd het dan ook door de toenmalige eigenaar van de boerderij afgebroken. Sindsdien bestond Steenhuizen alleen nog uit een boerderij, die in de vorige eeuw vervangen werd door de boerderij die enkele jaren geleden moest wijken voor de uitbreiding van de stad.

I.V.

Gegevens over Steenhuizen kan men o.a. vinden in:

1. Belonje, J. "De ridderhofstad Steenhuizen in Vlaardingerambacht" in Zuid-Hollandse Studietoelagen Deel IV.
2. Hoek, C. "De voormalige hofstad Steenhuizen in Vlaardingenambacht" in Ons Voorgeslacht 130, februari 1965.
3. Knottenbelt, A. "Geschiedenis van een polder in het Hoogheemraadschap van Delfland" 1920.
4. Nieuwe Vlaardingse Courant, 2 november 1956.
5. Rotterdamsch Jaarboekje, 1968.
6. Westerheem, april-juni 1965; februari 1968.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

"WERKGROEP INVENTARISATIE HISTORISCHE PANDEN EN STADSGEZICHTEN".

Het bestuur acht het nuttig een overzicht te hebben van de in onze gemeente aanwezige historische panden en stadsgezichten. Met een aantal leden is een werkgroep gevormd om tot een inventarisatie te komen. De werkgroep heeft die taak met veel enthousiasme ter hand genomen. Onder voorzitterschap van Mevrouw H.A. Bleeker-van Styrum zijn twee bijeenkomsten gehouden. Op de eerste heeft de werkgroep met grote belangstelling geluisterd naar een inleiding van de heer M. Bot, Chef afdeling Stadsontwikkeling, over het basisplan voor de sanering van de binnenstad, het z.g. "komplan".

Op de tweede bijeenkomst werd de opzet van deze inventarisatie in grote lijnen besproken, waarna verschillende leden zich met het maken van deelstudies belastten. In het komend voorjaar hoopt de werkgroep van haar werkzaamheden verslag uit te brengen aan het bestuur van de Historische Vereniging Vlaardingen. Het bestuur hoopt daarin de basis voor nieuwe initiatieven aan te treffen.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

ERRATA op het in nummer 1 van Tijd-schrift gepubliceerde artikel "Tussen Visbank en Korenmolen" door P.J. Westerdijk.

- blad 4 4e alinea van onderen, 1e regel : was gevestigd = is gevestigd
- blad 5 4e alinea van boven, 3e regel : Boschorn = Boxhorn
- 5e alinea van boven 5e regel : invoegen: (alle panden) van de Korte-
dijk (van na 1606, enz.)
- 4e alinea van onderen 3e regel : "t paard z'n bek" = Het Zwarte Paard"
- blad 6 2e alinea van boven 7e regel : ecker gulden = elcken gulden
- idem 12e regel : door voornoemde Stad = de voornoemde stad, bekend de lijnbaan = belend de l.
- 3e alinea van boven, 2e regel: Frans Cornelisz. en Jacob Cornelisz. = Frans Cornelisz. en Jacob Cornelisz.
- 3e alinea van onderen, punt c: Boschorn = Boxhorn
- blad 7 4e alinea van onderen 3e regel: vergadering = gemeenteraadsvergadering
- idem 5e regel: roedenbake = roedenbalken
- idem 7e regel: invoegen: (stadsarchitect) Van der Snoek een bestek, gemaakt in overleg met de Schiedamse molenaar (Van der P.)
- blad 8 noot 3 1e regel: inw. = inv., zo ook noot 5, 1e regel.

U herinnert zich nog het doel van deze, al eerder aangekondigde avond: de actieve leden zèlf aan het "woord" te laten. Letterlijk wanneer de inzenders iets willen vertellen over hun (historische) hobby, figuurlijk door hen gelegenheid te geven hun verzameling, werkstukken e.d. ten toon te stellen.

Er is een flinke belangstelling voor; veel inzendingen vragen een goede organisatie en voorbereiding. De eerste aanmeldingen zijn al binnen. De tentoonstellingscommissie o.l.v. J. Anderson, Kethelweg 50 zal ook u graag inschrijven als deelnemer. Doe dat nu, want het wordt een avond waarvoor we óók veel belangstellende kijkers verwachten; een mooiere gelegenheid om anderen iets van uw hobby te laten zien is nauwelijks denkbaar.....

5.

GEBRUIK DEZE STROOK WANNEER U IEMAND ONTMOET DIE ZICH ALS LID VAN DE HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN WIL LATEN INSCHRIJVEN.

Aan de Penningmeester/Ledenadministrateur van de
Historische Vereniging Vlaardingen
van Baerlestraat 163
Vlaardingen.

Wilt u mij inschrijven als lid van de Historische Vereniging Vlaardingen/
voor het gecombineerde lidmaatschap van de Hist.Ver.Vlaardingen plus
dat van de Provinciale Hist.Ver.voor Zuid-Holland (het niet gewenste is
door mij doorgehaald). De contributie gaat in per 1 januari 1970.

de heer

mevrouw .....

mevrouw

adres .....

woonplaats ..... handtekening:

datum .....

opgegeven door tussenkomst van lid:
.....

DEZE STROOK S.V.P. IN ELK GEVAL INZENDEN WANNEER U IN 1970 LID WIL ZIJN VAN DE PROVINCIALE HISTORISCHE VERENIGING IN COMBINATIE MET VLAARDINGEN.

Aan de Penningmeester/Ledenadministrateur van de
Historische Vereniging Vlaardingen
van Baerlestraat 163
Vlaardingen

Wilt u mij voor het jaar 1970 en -behoudens opzegging mijnerzijds- voor de
komende jaren inschrijven als lid van zowel de Historische Vereniging
Vlaardingen als van de Provinciale Historische Vereniging voor Zuid-
Holland onder de zinspreuk "Vigilate Deo Confidentes".

de heer

mevrouw .....

mevrouw

adres .....

woonplaats ..... handtekening

datum .....